

CENY EU ZA EKOLOGICKOU PRODUKCI

Všeobecný úvod

S nárůstem ekologické produkce dochází k významnému poklesu používání chemických hnojiv, pesticidů a antimikrobiálních látek. To vše má v konečném důsledku pozitivní dopad na klima, životní prostředí, biologickou rozmanitost i životní podmínky zvířat. Z tohoto důvodu hraje ekologická produkce klíčovou úlohu při dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu, strategie „Od zemědělece ke spotřebiteli“ a Strategie v oblasti biologické rozmanitosti. Evropská komise chce proto do roku 2030 zajistit, aby se 25 % zemědělské půdy v EU obdělávalo metodami ekologického zemědělství a aby stoupl i podíl ekologické akvakultury.

Za tímto účelem přijala Komise v březnu 2021 Akční plán pro podporu ekologické produkce¹. Ten staví na premise, že ke stimulaci ekologické produkce je třeba, aby se zvýšila poptávka spotřebitelů po ekologických výrobcích. Proto je nezbytné zvýšit povědomí veřejnosti o tom, v čem ekologická produkce spočívá a jaký je její přínos. Za tímto účelem se na základě akčního plánu pořádá soutěž, v níž se oceňují mimořádné projekty realizované v rámci ekologického hodnotového řetězce. Ceny za nejekologičtější projekty budou v roce 2024 uděleny již potřetí.

Vítěze za rok 2023 najdete [zde](#).

Ceny se udělují v sedmi kategoriích (v jedné z nich navíc v mužské a ženské kategorii):

- kategorie č. 1: Nejlepší ekozemědkyně a Nejlepší ekozemědělce²
- kategorie č. 2: Nejekologičtější region
- kategorie č. 3: Nejekologičtější město
- kategorie č. 4: Nejekologičtější biodistrikt
- kategorie č. 5: Nejlepší malý/střední podnik zaměřený na zpracování ekologických potravin³
- kategorie č. 6: Nejlepší maloobchodní prodejce ekologických potravin
- kategorie č. 7: Nejekologičtější restaurace / stravovací služba⁴

Ocenění není finanční povahy. Slavnostní udělení cen proběhne 23. září 2024, tedy při příležitosti Evropského dne ekologické produkce.

Základní informace o soutěžních kategoriích

- **kategorie č. 1:** V kategorii **Nejlepší ekozemědkyně / Nejlepší ekozemědělce** budou oceněni zemědělci (**jeden muž a jedna žena**), kteří vypracovali vynikající, inovativní, udržitelný

¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o akčním plánu na podporu ekologické produkce:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>

² půdní zemědělství i akvakultura

³ včetně podniků zpracovávajících produkty ekologické akvakultury

⁴ restaurace (samostatná nebo část hotelu) nebo stravovací služba (dodavatel cateringu nebo jídelna)

a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.

- **kategorie č. 2:** V kategorii **Nejekologičtější region** bude oceněn takový region, který vypracoval vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.
- **kategorie č. 3:** V kategorii **Nejekologičtější město** bude oceněno takové město, jež vypracovalo vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.
- **kategorie č. 4:** V kategorii **Nejekologičtější biodistrikt** bude oceněna taková oblast, která vypracovala vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.
- **kategorie č. 5:** V kategorii **Nejlepší malý/střední podnik zaměřený na zpracování ekologických potravin** bude oceněn takový malý či střední podnik zpracovávající ekologické potraviny, který vypracoval vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.
- **kategorie č. 6:** V kategorii **Nejlepší maloobchodní prodejce ekologických potravin** bude oceněn takový maloobchodní prodejce z řad malých a středních podniků, který vypracoval vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.
- **kategorie č. 7:** V kategorii **Nejekologičtější restaurace / stravovací služba** bude oceněna taková restaurace (samostatná či jako součást hotelu) nebo stravovací služba (catering nebo jídelna) z řad malých a středních podniků, jež vypracovala vynikající, inovativní, udržitelný a inspirativní projekt s reálnou přidanou hodnotou jak pro ekologickou produkci, tak pro spotřebitele.

Kritéria způsobilosti a kritéria výběru vítězných projektů

1. Přihlášky do soutěže o Ceny EU za ekologickou produkci musí splňovat tato kritéria způsobilosti:

a) Přihlášku do jednotlivých kategorií soutěže lze podat na této stránce:

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_cs

Zde najdete odkaz na online formuláře přihlášky do jednotlivých kategorií. Termín pro podání přihlášky je **12. května 2024, 23:59:59 SELČ**.

b) Přihláška musí být sepsána v jednom z úředních jazyků EU.

c) Přihlásit se může fyzická i právnická osoba s bydlištěm/sídlem v některém z 27 členských zemí EU.

d) Projekty musí být realizovány v EU a jasně se vztahovat k **jedné** ze sedmi kategorií soutěže. Tentýž projekt nelze do soutěže přihlásit několikrát, např. v různých kategoriích soutěže. Subjekty se mohou do soutěže přihlásit vždy **pouze v jedné z kategorií**. V jednotlivých kategoriích lze podat maximálně jednu přihlášku.

e) Vítězové předchozích ročníků se již nemohou přihlásit do ročníku 2024. Znovu se však mohou přihlásit nevítezní finalisté předchozích ročníků.

f) Do soutěže lze přihlásit pouze takový projekt, který již byl plně realizován nebo se nachází v dostatečně pokročilé fázi realizace (tj. realizace projektu by měla umožňovat posouzení konkrétních výsledků a dosažených cílů) – jen tak ho porota může náležitě ohodnotit.

g) Konkrétní kritéria způsobilosti u jednotlivých kategorií:

- **Nejlepší ekozemědělkyně a Nejlepší ekozemědělec:** Certifikován/a v souladu s nařízením (EU) 2018/848⁵.
- **Nejekologičtější region:** Žádná zvláštní kritéria způsobilosti.
- **Nejekologičtější město:** Žádná zvláštní kritéria způsobilosti. V případě, že město provozuje jeden nebo více ekologických zemědělských podniků nebo obchodů, měl by být předložen doklad o jejich certifikaci ekologické produkce. V okamžiku předložení by mělo být osvědčení stále platné.
- **Nejekologičtější biodistrikt:** *Biodistriktem* se rozumí zeměpisná oblast, kde zemědělci, veřejnost, provozovatelé služeb cestovního ruchu, sdružení a veřejné orgány uzavírají dohodu o udržitelném řízení místních zdrojů na základě ekologických zásad a postupů.
- **Nejlepší malý/střední podnik zaměřený na zpracování ekologické produkce:** Podnik certifikovaný v souladu s nařízením (EU) 2018/848, který vykazuje 100% ekologickou produkci a splňuje definici malého či středního podniku⁶ (podnik, který zaměstnává méně než 250 osob a jehož roční obrat nepřesahuje 50 milionů eur, nebo jehož bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů eur). Družstva se považují za podniky. Zpracování se chápe ve smyslu definice uvedené v nařízení (ES) č. 852/2004⁷.
- **Nejlepší maloobchodní prodejce ekologických potravin:** Podnik certifikovaný v souladu s nařízením (EU) 2018/848, který prodává výhradně certifikovanou ekologickou produkci (s výjimkou nepotravinářských produktů nebo potravinářských produktů, pro něž neexistuje ekologická alternativa) a splňuje definici malého či středního podniku⁸ (podnik, který zaměstnává méně než 250 osob a jehož roční obrat nepřesahuje 50 milionů eur, nebo jehož bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů eur). Družstva se považují za podniky.
- **Nejekologičtější restaurace / stravovací služba:** Podnik, který v jídelním lístku nabízí pokud možno výhradně produkty s osvědčením ekologické produkce a splňuje definici malého či

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>)

⁶ Doporučení Komise ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

⁷ Definice podle čl. 2, odst. 1, písm. m), n) a o) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin uvádí:

- m) „zpracováním“ [se rozumí] jakákoli činnost podstatně měnící původní produkt, včetně zahřívání, uzení, nakládání, zrání, sušení, marinování, extrahování, extrudování nebo kombinace uvedených postupů;
- n) „nezpracovanými produkty“ [se rozumí] potraviny, které nebyly zpracovány, včetně produktů, které byly děleny, porcovány, odsekuty, plátkovány, vykostěny, rozsekány, zbaveny kůže, rozdrčeny, nakrájeny, očištěny, ořezány, vyloupány, rozemlety, zchlazeny, zmrazeny, hluboce zmrazeny nebo rozmrazeny;
- o) „zpracovanými produkty“ [se rozumí] potraviny získané zpracováním nezpracovaných produktů. Tyto produkty mohou obsahovat složky, které jsou nezbytné pro jejich výrobu nebo jim dávají zvláštní vlastnosti.

⁸ Doporučení Komise ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

středního podniku⁹ (podnik, který zaměstnává méně než 250 osob a jehož roční obrat nepřesahuje 50 milionů eur, nebo jehož bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů eur). Družstva se považují za podniky.

2. Přihlášky, které vyhovují kritériím způsobilosti, soutěžní porota posoudí na základě horizontálních kritérií výběru vítězných projektů/podniků:

- **Mimořádné výsledky:** Projekt musí prokázat, že se mimořádným způsobem zasloužil o vytvoření skutečné přidané hodnoty v ekologické produkci. To znamená, že jeho výsledky i celkový dopad na tento sektor odpovídají stanoveným cílům. Projekt by měl vykazovat konkrétní vliv na oblast a území, kterého se týká, a jeho výsledky by měly být v souladu s původním záměrem.
- **Inovativní charakter projektu ve vybrané kategorii:** Projekt by měl vynikat svou neotřelostí a novými přístupy, organizačními metodami, nebo by měl zajišťovat nové či znatelně lepší výsledky pro ekologickou produkci. Kritéria inovativnosti jsou podrobněji vysvětlena u jednotlivých kategorií.
- **Udržitelnost projektu (environmentální, sociální a hospodářská):** Projekty musí prokázat svou udržitelnost a schopnost fungovat v budoucnu jako soběstačná iniciativa nebo projekt. Soutěžící by měl dále uvést podrobný popis toho, jak projekt splňuje všechny tři pilíře udržitelnosti (tj. environmentální, sociální a hospodářský).
- **Přenositelnost a replikovatelnost projektu do jiných oblastí v EU:** Projekt musí představovat osvědčený postup v širším kontextu (EU) a měl by prokázat, že je či může být inspirací i v jiných lokalitách. Uchazeč, který projekt předkládá, by měl rovněž doložit, že je schopen efektivně komunikovat jak své cíle, tak výsledky.

Soutěžícím budou položeny uzavřené orientační otázky, které vycházejí ze čtyř zásad ekologického zemědělství, z pilířů udržitelnosti i ze stručného popisu projektu. Tyto otázky jim mají pomoci odpovědi lépe strukturovat, aby měla porota o uchazečích k dispozici dostatečné informace.

⁹ Doporučení Komise ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)